

50
Tumult
JAAR

TIJDLIJN

sinds 28/9/1972
en zelfs een beetje vroeger

Inhoudstafel

Early Years: 1964-1971	1
Het eerste decennium: 1972-1981	4
Het tweede decennium: 1982-1991	8
Het derde decennium: 1992-2001	11
Het vierde decennium: 2002-2011	14
Het vijfde decennium: 2012-2021	18
De toekomst: 2022-... ..	24

EARLY YEARS: 1964-1971

Wist je dat Tumult ontstond uit de strijd voor een alternatieve dienstplicht?

JEAN VAN LIERDE, 'FOUNDING FATHER' VAN TUMULT

Tot 1964 was er voor bijna alle Belgische jonge mannen 'militaire dienstplicht': dat betekende dat je verplicht één jaar in dienst moest bij het leger. Niet iedereen ging daar zomaar akkoord mee. Er waren heel wat mensen die principieel tegen geweld, wapens en legers waren.

"JE DOODT GEEN ANDERE MENSEN."

Als je weigerde om in het leger te gaan, moest je voor het gerecht komen en kreeg je een gevangenisstraf. Toch bleven sommige mannen weigeren. Eén van hen moest na een gevangenisstraf van 18 maanden zelfs nog een aantal maanden gedwongen in de steenkoolmijn gaan werken. Zijn naam was Jean Van Lierde. Onder zijn impuls en die van anderen kwam er in 1964 een wet die het "statuut van gewetensbezwaarde* tegen militaire dienst" invoerde.

* *English: conscientious objector, français: objecteur de conscience*

Vanaf die dag konden mannen met religieuze, morele of ethische

gewetensbezwaren een alternatieve dienstplicht vervullen: de burgerdienst. Ze gingen dan niet naar het leger, maar maakten zichzelf nuttig binnen andere organisaties. Tot 1969 kon dat enkel binnen de Civiele Bescherming, een hulpdienst die bij milieuraamp- en andere crisismomenten in actie komt. Vanaf 1969 kon je ook burgerdienst doen bij andere medische, sociale en culturele organisaties, al was dat pas vanaf 1975 wettelijk toegestaan.

BURGERDIENST VOOR DE JEUGD

Meteen in 1964 ontstaat er een groep mensen (waarbij ook Jean Van Lierde) die zich verenigen onder de naam 'Burgerdienst voor de Jeugd' / 'Service Civil de la Jeunesse'. In het Nederlands werd dat afgekort tot BDJ. BDJ promootte de burgerdienst, het alternatief voor militaire dienst. En ze streefden naar een gelijkschakeling van militaire dienst en burgerdienst. Want legerdienst werd in het begin sterk aangemoedigd en een burgerdienst sterk ontmoedigd. Het loon, het aantal maanden in dienst, de plaatsen van tewerkstelling, wel of geen pensioenopbouw, ... Er zat veel verschil op.

Sam Biesemans was één van die eerste vrijwilligers bij Burgerdienst voor de Jeugd. Als 16-jarige was hij al erg bezig met geweldloosheid. In 1966 ging hij in Brussel wetteksten kopiëren om het nieuwe statuut van gewetensbezwaarde te leren kennen. Hij vond het moeilijk om aan de juiste informatie te geraken en de wetteksten waren ook niet eenvoudig om te begrijpen. Zo leerde hij Jean Van Lierde kennen. Samen met anderen begonnen ze met BDJ voorlichting te geven over burgerdienst, in het Nederlands en in het Frans. Want daar was nood aan.

MAAR NOG GEEN OFFICIËLE GEBORTEDAG ...

Maar BDJ is op dat moment nog geen officieel erkende organisatie. Anders zouden we bij Tumult vandaag al bijna onze 60ste verjaardag vieren.

BEKENDE GEWETENSBEZWAARDEN?

Een snelle zoekactie levert heel wat bekende namen op van jongemannen die burgerdienst verkozen boven militaire dienst: weerman Frank Deboosere, politicus Bruno Tobback, acteur Wim Opbrouck, filosoof Jean-Paul Van Bendegem, manager Frank Van Massenhove, psycholoog Dirk De Wachter, communicatiedeskundige Noël Slangen, acteur Stany Crets, politicus Bart Somers, ...

TOT IN 1972!

HET EERSTE DECENNIUM: 1972-1981

Wist je dat Tumult pas echt geboren werd toen het in een saai document stond?

BDJ VINDT ONDERDAK

In 1969 kreeg Burgerdienst voor de Jeugd voor het eerst een kantoor. Dankzij een schenking vonden heel wat organisaties uit de vredesbeweging onderdak in het Huis van de Vrede. Daar - in de Van Elewycxstraat 35 in Elsene (Brussel) - kon je onze organisatie van 1969 tot 2004 terugvinden.

Voor de liefhebbers van de kleine details: tot 2015 behielden we nog een klein bureautje in het Huis van de Vrede in Brussel. Dus we waren zelfs nog wat langer dan 2004 aanwezig in Brussel.

BDJ WORDT EEN OFFICIEEL ERKENDE ORGANISATIE

Maar nog steeds was BDJ geen officieel erkende organisatie. Dat veranderde pas in 1972.

Sam Biesemans, BDJ'er van het eerste uur, raakte in gesprek met een ambtenaar van de Dienst Jeugdzaken (op het ministerie van Cultuur). Die ambtenaar vond dat BDJ mooi werk deed en zei dat BDJ erkend kon worden als officiële vzw. Als vzw zouden ze ook

subsidies kunnen krijgen voor het werk dat ze deden.

Dankzij dat gesprek werden op 28 september 1972 twee vzw's opgericht: het Vlaamse 'Burgerdienst voor de Jeugd' en het Franstalige 'Service Civil de la Jeunesse'. Er kwam geen mooi geboortekaartje aan te pas, toen bij de geboorte van BDJ. Wel was er een officiële oprichtingsakte in het Belgisch Staatsblad. BDJ en SCJ waren van in het begin twee aparte organisaties. Al werd er wel regelmatig samen politieke actie gevoerd.

ZUURSTOF DANKZIJ SUBSIDIES EN BURGERDIENST

BDJ kreeg vanaf 1972 ook meteen subsidies voor haar werking. In het begin kwamen die van de Vlaamse Gemeenschapscommissie. Die ondersteuning gaf BDJ zuurstof om verder het verschil te maken voor de gewetensbezwaarden. Er was geld om personeel aan te nemen en om heel wat nieuwe acties op poten te zetten. De allereerste personeelsleden waren Marieke Stubbe en Lut Vanhulle. Ook heel wat gewetensbezwaarden hielpen BDJ tijdelijk tijdens hun burgerdienst. Maar zij waren geen vast personeel en ze werden niet betaald door BDJ. Hun loon kwam rechtstreeks van de overheid.

Op hun beurt gaven de gewetensbezwaarden en BDJ zuurstof aan de Vlaamse en Belgische samenleving. Zoals gezegd betaalde de overheid net als bij legerdienst het loon van de mensen in burgerdienst. Daardoor betekende burgerdienst voor allerlei (nieuwe) organisaties een kans op gratis arbeid. De meeste organisaties kregen op dat moment nog geen subsidies. Daarom was de burgerdienst een ongelofelijke kans voor organisaties om veel werk te verzetten.

Zo is er het voorbeeld van Oxfam-Wereldwinkels die dankzij de gewetensbezwaarden hun netwerk hebben kunnen uitbouwen. Maar denk zeker ook aan: de vredesbeweging, universiteiten, zor-

ginstellingen, socioculturele verenigingen, organisaties in de ontwikkelingsamenwerking, jeugdhuizen, milieuorganisaties, volkshogescholen, culturele organisaties, ...

In totaal gingen er van 1964 tot 1993 30.890 gewetensbezwaarden aan de slag binnen een burgerdienst.

DE EERSTE VORMINGEN

Vanaf 1974 breidde het aanbod van BDJ uit met vorming aan gewetensbezwaarden, over thema's zoals burgerschap en geweldloos verzet. Je leerde er bijvoorbeeld hoe je zonder wapens verzet kon plegen wanneer het land aangevallen werd: hoe haal je een stuk uit een brug, hoe organiseer je ondergronds verzet, waarom moet je alle straatnaambordjes weghalen, ...? Maar ook algemene maatschappijkritiek stond op het menu. Er ontstond dus al heel vroeg een vormingsaanbod. Die lange traditie van vorming zet Tumult vandaag nog steeds verder, al zijn de thema's wel wat verschillend.

In 1976 werd BDJ een landelijk erkende jeugdvereniging, zoals Tumult vandaag nog steeds is. BDJ wordt vanaf dan vanuit Jeugdzaken gesubsidieerd om informatie, diensten en vorming voor jongeren met het statuut van gewetensbezwaarde te voorzien.

Wist je dat Tumult vooroefde in de antiraketenbetogingen van de jaren '80?

BDJ was vanaf het begin sterk verbonden met de vredesbeweging. Niet onlogisch voor een organisatie die zich ten dienste stelde van mensen die streven naar vredesopbouw en geweldloosheid.

Eind jaren '70 groeide die vredesbeweging snel uit tot een massabeweging. De wapenwedloop tussen de Verenigde Staten en de Sovjet-Unie beheerste het dagelijkse nieuws. Toen de VS in 1979

nucleaire raketten wilden plaatsen in België en andere Europese landen, schoten vredesorganisaties uit België, Nederland en West-Duitsland in actie.

BDJ verspreidde affiches en ander materiaal om mensen op te roepen voor een eerste internationale betoging in Brussel. De verwachtingen bij BDJ waren bescheiden: "We hopen met 3.000 te zijn". De realiteit: "Meer dan 50.000 mensen komen op straat in 1979."

Tot en met 1985 was er om de 2 jaar een grote antirakettenbetoging waarin BDJ een mooie rol speelde.

TOT IN 1982!

HET TWEDE DECENNIUM: 1982-1991

Wist je dat Tumult eerst een deelwerking had die 'Jeugd en Vrede' heette?

DE GROOTSTE BETOGING OOIT

Het tweede decennium van Burgerdienst voor de Jeugd begon meteen met enkele hoogtepunten. De antirakettenbetogingen waren sinds 1979 steeds groter geworden. Mede dankzij de inzet van BDJ groeit het protest. De grote stapels affiches die ze overal rondbrachten, geraakten vlot verspreid over het hele land. De BDJ'ers moesten de grote stapels met affiches nog maar neerleggen of ze waren alweer verder verspreid. Maar 23 oktober 1983 overtrof hun stoutste verwachtingen. Die dag kwamen er in Brussel 400.000 mensen op straat. Daarmee is het tot op vandaag de grootste betoging ooit in België. Nadat de raketten in 1985 toch geplaatst werden, doofde het protest uit.

'JEUGD EN VREDE', EEN NIEUWE WERKING

Maar 1983 was voor BDJ ook belangrijk om een andere reden. Want de werking werd uitgebreid in een nieuwe richting. Het aanbod voor dienstplichtige jongeren bleef bestaan. Maar onder de naam 'Jeugd en Vrede' (J&V) kwam er een extra werking bij. Heel kort was J&V toen zelfs al even een aparte vzw, met secretariaat

in Vilvoorde. Omdat de overheid geen twee verwante organisaties wilde subsidiëren, werd de vzw 'Jeugd en Vrede' al snel weer ontbonden. De grote vernieuwing was dat dit nieuwe aanbod openstond voor alle jongeren, niet alleen voor dienstplichtige jongeren. Inhoudelijk sloot J&V wel goed aan bij het verleden, want het draaide bij J&V allemaal om vredesopvoeding en mondiale vorming. Die thema's stonden in de brede samenleving nog in hun kinderschoenen, maar daar wou BDJ verandering in brengen.

Het waren mensen als Willy Dillen, Jos Van Hoovels, Bie Van Gompel, Peter Jochems, Luc Van Elsacker, Marc Van Caesbroeck, Fred Van Hoof, Stefaan Van den Abbeele, Luc Depelchin, ... die de thema's van 'Jeugd en Vrede' tijdens hun burgerdienst als gedetacheerde leerkracht uitdiepten.

In de jaren '80 werden onder de naam J&V vooral vormingen georganiseerd. Het ging daarin over thema's als 'Wij en Zij', vooroordelen, mondiale vorming, ... Dat was ook vaak in samenwerking met andere organisaties. Tegelijkertijd bleef BDJ ook de gewetensbezwaarden en de burgerdienst ondersteunen met informatie en vorming. Het boek "Zo weiger je legerdienst" was over zijn vele edities heen echt een bestseller voor BDJ.

DE VLAAMSE VREDESWEEK

Op het einde van het tweede decennium was BDJ nog medeoprichter van de Vlaamse Vredesweek, een jaarlijks initiatief dat zal lopen van 1990 tot en met 2019. De Vredesweek werd georganiseerd door enkele vredesorganisaties. J&V was daarbij de enige jeugdorganisatie.

De naam 'Jeugd en Vrede' ontstond dus al in 1983.

Maar het zou nog een tiental jaar duren voor BDJ haar naam

officieel veranderde in 'Jeugd en Vrede'. Een klein duwtje van de geschiedenis zou daarvoor zorgen.

TOT IN 1992!

HET DERDE DECENNIUM: 1992-2001

Wist je dat Tumult al in 1992 koos voor de thema's waarrond we vandaag nog steeds werken?

EINDE VAN DE DIENSTPLICHT, EINDE VAN BDJ?

In 1992 besliste de Belgische regering plots dat de dienstplicht werd opgeschort. Dat wil zeggen dat niemand meer zou worden opgeroepen om in militaire dienst of burgerdienst te gaan. 'Opgeschort' betekent wel niet hetzelfde als 'afgeschaft': als een regering het noodzakelijk vindt, kan het (ook vandaag) snel opnieuw opgestart worden. Maar dat zal hopelijk niet meer gebeuren.

Door deze opschorting verdween de legerdienst. Op 5 februari 1995 eindigen de laatste verplichte legerdiensten. Samen met de legerdienst verdween ook de burgerdienst. Het ondersteunen van gewetensbezwaarden en de burgerdienst was niet meer nodig. BDJ ijverde van 1992 tot 1994 nog enorm voor een vrijwillige gemeenschapsdienst als opvolger van de burgerdienst, maar ondanks de steun voor dat idee kwam dat er niet. BDJ verloor daarmee haar oorspronkelijke doel.

WAT DOET J&V IN DE 90'S?

Gelukkig had BDJ niet stilgezeten. De organisatie was klaar om

zich volledig te focussen op vredesopvoeding voor alle jongeren. De naam van de vzw werd in 1995 veranderd in 'Jeugd en Vrede' (J&V), wat al sinds 1983 de naam van een deelwerking van BDJ was.

J&V mikt met allerlei initiatieven op vredesopvoeding bij jongeren. Die bereikten ze door hun aanbod te verspreiden via scholen en culturele centra.

Enkele voorbeelden uit de 90's:

- In 1993 was er de eerste reizende tentoonstelling 'Wit over Zwart'. Jeugd & Vrede zoomde in op de beeldvorming en vooroordelen over Afrika en Afrikanen in onze populaire cultuur.
- In 1994 doorbrak J&V het taboe rond pesten. Met verschillende tentoonstellingen, werkmappen, doe-boekjes, ... werd pesten snel een belangrijk thema. In 2000 beloofde J&V voor het eerst scholen voor hun straf antipestbeleid. Tumult zou de 'Pesten, dat kan niet'-prijs tot 2021 uitreiken. Daarna gaf het de organisatie van de wedstrijd door aan het Vlaams Netwerk Kies Kleur tegen Pesten.
- In 1995 was er de doe-tentoonstelling 'Kinderen inbegrepen' rond de kinderrechten. Het Kinderrechtenverdrag bestond sinds 1989. Jeugd en Vrede koos ervoor om er actief mee aan te slag te gaan en kreeg daarvoor complimenten van de Kinderrechtencommissaris: "Jeugd en Vrede is de meest actieve organisatie in de algemene sensibilisatie rond de kinderrechten en het Verdrag."
- In 1996 brak het thema 'respecteren van ander culturen' definitief door, met de tentoonstelling 'Van Algebra tot Pyjama'. Vanaf 1998 waren er ook interculturele wandelingen in Brussel en in 1999 was er een tentoonstelling over Native Americans.
- In 1998 keerde ook het thema 'oorlog' terug. 80 jaar na het einde van de Eerste Wereldoorlog organiseerde Tumult vredesreizen naar de Westhoek: "Beleef een dag Eerste Wereldoorlog".

J&V maakte indruk met haar kwalitatief educatief materiaal. De tentoonstellingen vonden vlot hun weg naar 100 tot zelfs 350 locaties, vaak culturele centra. Soms gingen we er zelfs mee naar het buitenland, naar Nederland, Frankrijk of Italië. Dat leverde soms meer dan 100.000 bezoekers op. Er zijn ook samenwerkingen met Kinopolis: een filmvertoning en een tentoonstelling over hetzelfde onderwerp. Van de boeken en educatieve materialen werden meestal 10.000 tot 100.000 exemplaren verspreid. Vanaf 1999 wordt er zelfs een aantal keer met een 'interactieve' animatiefilm gewerkt: kinderen en begeleider kunnen met de muis in dialoog gaan met de film. Toch wel vooruitstrevend in die periode.

TUMULT AAN DE HORIZON?

Op het einde van Tumults derde decennium verscheen ook het Tumult van vandaag aan de horizon. In 2000 startte J&V met haar vormingen voor het jeugdwerk. Eén van de thema's was "omgaan met conflict". Via de tentoonstelling 'Vluchten kan niet meer' stond in 2001 het thema 'Kinderen en jongeren met een vluchtverhaal' op de kaart. Beroepskracht Ilse Carlier startte in datzelfde jaar de eerste interculturele zomerkampen en animatorcursussen op. Die zijn vandaag heel belangrijk voor de vrijwilligerswerking van Tumult. Onze kampen waren vanaf het begin ook echt een thuishaven voor kinderen en jongeren met een vluchtverhaal.

Tumult zet met vorming en kampen een aantal stappen naar het pure jeugdwerk, is dat de toekomst van de organisatie? Het volgende decennium zal het uitwijzen.

TOT IN 2002!

HET VIERDE DECENNIUM: 2002-2011

Wist je dat vrijwilligers vanaf 2000 steeds belangrijker werden voor Tumult?

SPELDOZEN, TENTOONSTELLINGEN, BOEKEN EN THEATER

J&V bleef ook in het nieuwe millennium mooi educatief materiaal ontwikkelen. Vele kinderen, jongeren, leerkrachten en anderen ontdekten dankzij speldozen, tentoonstellingen, boeken en zelfs theatervoorstellingen hoe je actief kan werken aan de 'kleine en grote vrede', zoals we dat toen vaak benoemden.

In 2002 werd ook milieu en natuur een thema binnen de vredeseducatie van J&V. Want een gezond milieu is een voorwaarde voor duurzame vrede. De klimaatjongeren van vandaag zullen ons daar niet in tegenspreken. Er waren boeken en tentoonstellingen over water, over zorg dragen voor de wereld, ...

Er was theater en materiaal over kindsoldaten. Er waren tentoonstellingen over Auschwitz, over '60 jaar vrede', over genocides (volkerenmoorden) ook: waarvoor moet je als samenleving opletten als je niet in zo'n verhaal terecht wil komen? Er waren heel veel producten om te werken rond interculturaliteit: de speldozen 'Integreer' en 'Hanne en Hassan' en het boek 'Blij u te leren kennen' zijn

maar enkele voorbeelden.

J&V VULT HET SPORTPALEIS

J&V/Tumult werd in deze periode ook medeorganisator van een massa-evenement voor scholen. De vzw Children of the Street organiseert dan al bijna 10 jaar een groot zangfeest 'Zingen voor de Vrede'. J&V stapte hierin mee van 2002 tot en met 2015. Duizenden kinderen van 10 tot 14 jaar kwamen daar met de school naartoe. Op een bepaald moment vulde het zangfeest in één jaar zelfs het Sportpaleis in Antwerpen, 't Kuipke in Gent én Stadsschouwburg Leuven. Een deel van de opbrengst van het zangfeest gaat naar een ontwikkelingsproject in het buitenland. J&V zorgt voor het educatief materiaal: een krantje en een vormingsmap over het project en het land.

Werken bij J&V wou in die jaren zeggen dat je tijdens het opruimen in het Sportpaleis ook wel eens in metershoge licht- en geluidsmasten klom. Vanaf 2005 nam Tumult een grotere rol op. Enerzijds in het secretariaatswerk: planning, locaties en partners zoeken, inschrijvingen doen, CD samenstellen, ... Anderzijds kozen we een aantal jaar om met het zangfeest en onze inleefreis hetzelfde project en land onder de aandacht te brengen. Toen mochten onze inleefreizigers aan duizenden kinderen gaan vertellen waar ze geweest waren. Best spannend.

J&V NETWERKT ROND HAAR THEMA'S

Ook rond het thema 'Pesten' bewoog er heel veel. We werkten (net als vandaag) veel samen met partners om iets te veranderen aan pesten in het dagelijks leven van veel kinderen en jongeren. Vanaf 2004 evolueerden die samenwerkingen naar een vastere structuur met lidorganisaties: eerst onder de naam VLOPP (Vlaams Overlegplatform Pestpreventie), sinds 2006 als het Vlaams Netwerk Kies Kleur tegen Pesten. J&V speelde vanaf het begin de rol van

secretariaat van het netwerk, als locatie en als contactpunt. In 2018 werd Kies Kleur tegen Pesten een zelfstandige vzw. Maar ook nu blijft de band sterk: de twee personeelsleden werken vanuit de Tumul-kantoren. Kies Kleur tegen Pesten lanceerde in 2004 eerst de Dag tegen Pesten. Dat evolueerde al in 2005 naar de Week tegen Pesten. Ook op eigen houtje werkte J&V verder rond pesten, met bijvoorbeeld vormingen. In 2011 vertaalde J&V de No Blame-aanpak tegen pesten naar de jeugdwerkcontext. Een sterk verhaal tot op vandaag.

Het is trouwens leuk om achteruit te blikken en te beseffen dat onze organisatie wel vaker een (kleine of grote) rol speelde in het ontstaan van heel wat (netwerk)organisaties: de Kinderrechtencoalitie, Steunpunt Jeugd, theaterhuis Larfl, het Bijzonder Comité voor Herinneringseducatie, Kampnet, ...

NA 35 JAAR WEG UIT BRUSSEL

Qua verandering springt zeker de adreswijziging in het oog: na 35 jaar in Brussel verhuist de organisatie in 2004 naar de Koningin Astridlaan 160 in Mechelen. De drukte en de moeilijke bereikbaarheid van het Huis van de Vrede zorgden voor die beslissing. Niet alleen voor het personeel, maar ook voor de vrijwilligers die steeds belangrijker werden voor J&V, was een bereikbare locatie, dichtbij een station, een groot pluspunt. Dat er in Mechelen ook een opslagplaats was voor alle materialen, was mooi meegenomen.

NA KAMPEN EN CURSUSSEN, NU OOK INLEEFREIZEN

Maar de grootste evolutie in het nieuwe millennium waren ongetwijfeld toch alle jeugdwerkactiviteiten die J&V rechtstreeks begon te organiseren. Kinderen en jongeren werden deelnemer of vrijwilliger bij vormingen in het jeugdwerk, op de zomerkampen of op de twee animatorcursussen die er toen waren: onze animator- en hoofdanimatorcursus. Al die activiteiten ontstonden in de periode

2000-2001. Er waren ook vredesreizen in eigen land. Die draaiden rond de herinnering aan WO I en WO II. En in 2004 kwam er nog een nieuwe sterkhouder bij: de jaarlijkse inleefreis van J&V. De eerste bestemming was Oeganda, waar we toevallig ook in dit jubileumjaar naar terugkeerden. Vanaf 2009 organiseerden we ook regelmatig een instructeurscursus, de cursus voor wie vorming of animatorcursussen in het jeugdwerk wil begeleiden. We deden dat in die eerste jaren (2009, 2010 en 2011) samen met andere jeugdorganisaties. Vanaf 2015 organiseerden we het elke 2 jaar in ons eentje.

Het geloof in de jeugdwerkactiviteiten groeit binnen J&V. Tegelijk rijpt het idee dat de organisatie moet meegaan met de tijd: zitten de kinderen en jongeren nog wel te wachten op het soort educatieve producten waar J&V een sterke reputatie mee opbouwde? Er leven allerlei verschillende toekomstbeelden.

TOT IN 2012!

HET VIJFDE DECENNIUM: 2012-2021

Wist je dat Tumult meer en meer 'jeugdwerk' werd zonder haar boodschap te verliezen?

DE MOVE TEGEN PESTEN / STIP IT

Tien jaar geleden stond J&V mee aan de wieg van een actie die vandaag uitgegroeid is tot één van de strafste campagnes rond samenleven. Onder de vlag van het Vlaams Netwerk Kies Kleur tegen Pesten organiseerden we met alle partners al vele jaren de Week tegen Pesten. Maar in 2012 gingen we in zee met Ketnet. Dat leidde tot de eerste Move tegen Pesten. In 2022 is dat geëvolueerd naar het succesverhaal 'STIP IT': vier simpele stippen op je hand, als symbool voor je houding tegen pesten. Indrukwekkend begin van het decennium, right?

DE GEBOORTE VAN TUMULT: #TALENTVOORSAMENLEVEN

Maar voor J&V zelf was 2013 een belangrijker jaar dan 2012. J&V stond door haar eigen evolutie in een soort spreidstand tussen twee plaatsen waar kinderen en jongeren actief zijn: enerzijds het onderwijs, met voornamelijk educatieve materialen en tentoonstellingen, en anderzijds de vrije tijd, met activiteiten (rechtstreeks) voor kinderen, jongeren en hun begeleiding. Daarnaast waren we als enige jeugdspeler ook deel van de vredessector. J&V stond voor

inhoudelijke keuzes en wilde die keuzes verankeren in een nieuwe missie en visie. Je kon ook al even voelen dat jongeren, jeugdleiding en leerkrachten zich niet altijd even aangesproken meer voelden tot de naam 'Jeugd en Vrede'. Ook een naamsverandering lag dus op tafel.

Het werd een kantelpunt, waarbij we een echte jeugdwerkorganisatie werden. Het aanbod naar scholen zou stilaan afgebouwd worden, ook omdat tentoonstellingen en educatieve spelen minder leken aan te slaan. De nieuwe missie en de nieuwe naam moesten beter aansluiten bij wat er leeft bij kinderen en jongeren. In september 2013 werd Tumult geboren. Die nieuwe naam werd ook vergezeld door de essentiële baseline: Talent voor samen leven! Die baseline vertelt ook vandaag nog steeds goed waar de organisatie om draait.

MEER JEUGDWERK ...

Het nieuwe Tumult behield de vaste waarden: kampen, cursus, vorming voor begeleiding in het jeugdwerk, de inleefreis. Maar er waren meteen ook enkele nieuwe jeugdwerkinitiatieven.

Zo was er enkele maanden voor de naamsverandering de allereerste startanimatorcursus: een kennismaking met het jeugdwerk voor jongeren die nieuw zijn in België. We hadden gemerkt dat de stap naar de animatorcursus vaak nog te groot was. Later kwam er ook nog een animastercursus bij.

Tumult startte in 2013 ook Bataljong op (in het eerste jaar onder de naam vTeam): jongeren kozen een thema waar ze verantwoordigd over waren, dachten daar samen over na en koppelden er een toffe actie aan om ook andere mensen mee te nemen in hun conclusies. Later veranderde de naam in Project X (sinds 2018) en vandaag leeft dit idee verder binnen Project Ananas (sinds 2019) waar jonge nieuwkomers werken rond thema's die voor hen be-

langrijk zijn en binnen ons experimenteerfonds.

... VOOR MEER EN BETER SAMENLEVEN

Het woord 'vrede' verdween in de dagelijkse praktijk wat meer naar de achtergrond. Het woord 'samenleven' kwam meer centraal te staan. Alle activiteiten bleven inzetten op drie doelen: ontmoeting over (culturele) verschillen heen, constructief omgaan met conflict en/of goesting om het samenleven (ja, soms zelfs de wereld) te verbeteren.

In de daaropvolgende jaren gingen we aan de slag rond (online) haatspraak met Vlaamse en Europese partners, met een vorming en een toolkit als blijvend resultaat. We bleven één van de trekkers binnen het Vlaams Netwerk Kies Kleur tegen Pesten, dat samen met andere gemotiveerde organisaties fantastische dingen realiseerde: de Week tegen Pesten, prijzen tegen pesten (in onderwijs, jeugdwerk, sport), STIP IT, #eenjaarlangtegenpesten en heel recent - eindelijk - ook een centraal platform met Alles over Pesten voor kinderen, jongeren, ouders en begeleiders. Naast onze gewone vormingen gingen we ook langere vormingstrajecten begeleiden. Vanuit onze expertise rond storend gedrag, agressie en pesten werden we zelfs één van de twee organisaties die samen de jaarlijkse opleiding tot API (vertrouwenspersoon) voor heel het jeugdwerk organiseert. Sinds 2018 moet elke erkende jeugdwerkorganisatie zo'n aanspreekpunt integriteit (API) aanstellen.

VAN MECHELEN NAAR ... MECHELEN

Oh ja, we verhuisden in 2014 ook voor de tweede keer in onze geschiedenis. Al konden we deze keer bijna te voet verhuizen: ons huidige kantoor in de Brusselsepoortstraat 8 ligt op slechts 280 meter van ons vorige adres.

HET EINDE VAN DE WEBWINKEL

Af en toe is er bij Tumult nog plaats voor de verhalen van oorlog en vrede. In 2014 ontwikkelden we het inleefspel 'Dilemma 14/18' op maat van gemeentes rond de keuzes die jongeren in Wereldoorlog I moesten maken. Met '18 in 18' organiseerden we een Europese uitwisseling tussen 18-jarigen aan de West-Vlaamse frontlijn van WO I. Op dezelfde plaats organiseerden we in tijden van corona en reisbeperkingen een inleefreis met Vlaamse en Palestijnse jongeren (2021). In 2014 creëerden we (samen met anderen) ook nog eens een tentoonstelling: over 50 jaar gewetensbezwaarden en burgerdienst als alternatief voor legerdienst, een belangrijk deel van onze geschiedenis. Heel uitzonderlijk maakten we in de laatste 10 jaar nog eens een educatief spel, zoals het vermelde 'Dilemma 14/18' of 'En Route' voor de 11.11.11-campagne rond migratie. Maar het ontwikkelen en verspreiden van educatieve materialen is niet meer onze core business. Rechtstreeks activiteiten doen met kinderen, jongeren en hun begeleiders in de vrije tijd is dat wel. Eind 2021 sloten we daarom definitief onze webwinkel met educatieve materialen. Het einde van een tijdperk, maar ook een logisch gevolg van onze keuzes.

MEER INTERNATIONAAL AANBOD EN TOELEIDINGEN

In de laatste jaren werden er nog heel wat nieuwe activiteiten opgestart. Dat had ook een personeelsuitbreiding tot gevolg. Een hele evolutie sinds 1972: BDJ startte toen met 2 personeelsleden, op bepaalde momenten was zelfs maar 1. In 2014 waren we gegroeid naar 7 personeelsleden. Vandaag zijn we met 13 vaste collega's.

Er kwamen toeleidingsprojecten bij. Dat zijn projecten die jonge nieuwkomers toeleiden naar een hobby: Navigate You(th) in de Brusselse rand, Weg-Wijzers in Mechelen en Komeet Gent. Dan was (en is) er ook nog Wereldspelers. Dat ontstond met de oorlog in Syrië in 2015. Wereldspelers startte als een project van het hele

jeugdwerk, waarbij Vlaamse jeugdverenigingen gingen spelen in opvangcentra met jonge vluchtelingen. Tumult deed mee de coördinatie. Daar vloeide voor Tumult een online Wereldspelers-pakket uit voort, met tips en tricks om jonge nieuwkomers te betrekken. Er volgden ook enkele lokale, langdurige Wereldspelers-samenwerkingen met opvangcentra en lokale jeugdverenigingen (vandaag: Arendonk, Machelen en Scherpenheuvel). Met de oorlog in Oekraïne in 2022 en opnieuw veel mensen op de vlucht werd Wereldspelers opnieuw een project van het hele jeugdwerk, waarbij we jeugdverenigingen stimuleren om jonge nieuwkomers te betrekken in de eigen werking of om in opvangcentra te gaan spelen.

Er waren uitbreidingen van ons internationaal verhaal. Er was bijvoorbeeld uitbreiding van één naar twee inleefreizen in 2018. Maar in 2021 ook de start van Short Term ESC: vrijwilligerservaringen in het buitenland voor jongeren die zo'n kans moeilijker krijgen. Voor de komende jaren zijn er ook plannen voor internationale vormingen.

VRIJWILLIGERS: WE LOVE YOU!

Vanaf 2000 kreeg Tumult er meer en meer fantastische vrijwilligers bij. Op onze 50ste verjaardag zijn we een bruisende organisatie met 410 actieve vrijwilligers. Zelfs een coronapandemie kon daar niets aan veranderen.

De inzet van al die straffe Tumult-vrijwilligers, ondersteund door gemotiveerde beroepskrachten, maakt jaarlijks een concreet verschil voor 1500 deelnemers aan kampen, inleefreizen, vormingen en andere activiteiten. En minder zichtbaar, maar even concreet: die inzet maakt een verschil voor de samenleving die we morgen willen: met een volwaardige plek voor iedereen en meer talent voor samen leven!

Aan iedereen die Tumult-vrijwilliger is of was: "Tumult is trots op

jouw #talentvoorsamenleven en heel dankbaar voor al het Tumult dat jij gemaakt hebt of nog zal maken. We houden van jullie!”

TOT IN 2022

DE TOEKOMST: 2022-...

Wist je dat Tumult voor de komende 50 jaar een groot en gedurfd doel heeft?

“TUMULT HEEFT DE VERNIEUWING EN DE VERANDERING IN HAAR DNA.”

Een mooie quote van Jan Rutgeerts. Die was beroepskracht bij Tumult van tot 1977 tot 2017, dus hij kan het weten.

Elke organisatie moet voortdurend keuzes maken. Dat is bij Tumult niet anders. De laatste jaren voelden we dat we om die keuzes te maken misschien wel een nieuw kompas nodig hadden.

In 2020 hebben we met beroepskrachten, vrijwilligers en een adviesbureau nagedacht over de toekomst. Het ging dan nog niet meteen over het samenleven tussen mensen en robots, dat laten we aan anderen over.

Wel ging het over drie grote vragen:

- Welk doel wil Tumult bereiken?
- Hoe kunnen we dat doel bereiken?
- En op welke manieren willen we aan ons doel werken?

VANAF 2022: NIEUWE MISSIE, ZELFDE DNA

Het resultaat is een vernieuwde missie. Die voert ons weg van een aantal thema's en methodieken uit het verleden, maar voert ons niet weg van ons DNA: samenleven in verbondenheid of vrede.

Vanaf 2022 werken we richting één duidelijk doel: kinderen en jongeren mogen geen uitsluiting ervaren. Dat kunnen we zeker niet alleen bereiken, er zullen anderen aan hetzelfde doel moeten werken. Maar in het jeugdwerk en in de vrije tijd wil Tumult wel een belangrijke rol spelen.

Via activiteiten, door onze expertise te verspreiden én via jongeren die het verschil maken, willen we uitsluiting tegengaan. Talent voor samen leven bij elk kind en elke jongere én een volwaardige plek voor elk kind en elke jongere zijn daarbij onze bouwstenen.

De richting is bepaald, het kompas werkt en we kunnen rekenen op de kracht van jongeren.

**TUMULT IS KLAAR ...
VOOR NOG EENS 50 JAAR!**

TOT BINNENKORT!

50
JAAR
Tumult

#wijmakenTumult